

การศึกษาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยเศษผ้าเพื่อเพิ่มโอกาสพัฒนาผลิตภัณฑ์ สำหรับชุมชนอีสานใต้ : กรณีเศษผ้าฝ้ายจังหวัดอุบลราชธานี

A Study of Product Design Strateag from Cloth Scraps as in Opportunity for
Product Design Development in The Southern Isan Community : Case of The
Cotton Scraps in Ubonratchathani

สินีนาง งามฤทธิ์

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยเศษผ้าเพื่อเพิ่มโอกาสพัฒนาผลิตภัณฑ์
สำหรับชุมชนอีสานใต้ : กรณีเศษผ้าฝ้ายจังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3
ประการคือ 1) เพื่อศึกษาวัสดุ เทคนิค และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปจากเศษผ้า
2) เพื่อหาแนวทางในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ผลิต
ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า 3) เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
ประกอบด้วย ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคในพื้นที่ศึกษาคือ จังหวัดอุบลราชธานี

สรุปผลการศึกษาเทคนิคและกระบวนการแปรรูปสามารถนำเศษผ้ามาแปรรูปได้
หลากหลายวิธีและมีคุณสมบัติ ความง่ายแตกต่างกันดังที่ได้กล่าวมาและสามารถเป็น
แนวทางให้กับกลุ่มผู้ผลิตที่ต้องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าได้ โดยผู้วิจัยได้นำเทคนิคต่าง
มาทดลองและออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายเพื่อเป็นต้นแบบให้กับผู้ผลิต
ในจังหวัดอุบลราชธานี และใช้ผลการประเมินจากกลุ่มผู้ผลิตและผู้บริโภค ประกอบด้วย 3 ด้านคือ

1. ด้านประโยชน์ใช้สอย
2. ด้านความสวยงาม
3. ด้านขั้นตอนการผลิต

ผลการประเมิน ด้านประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับดีมาก ด้านความสวยงาม อยู่ในระดับดี
ด้านขั้นตอนการผลิต อยู่ในระดับพอใช้

คำสำคัญ : ออกแบบผลิตภัณฑ์ เศษผ้า เพิ่มโอกาสพัฒนาผลิตภัณฑ์ ชุมชนอีสานใต้ ผ้าฝ้าย
จังหวัดอุบลราชธานี

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน “ผ้า” ถือเป็นเครื่องอุปโภคที่จำเป็นอย่างหนึ่ง มีประโยชน์ต่อมนุษย์ คือใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มช่วยให้ร่างกายอบอุ่นและเป็นเครื่องประดับตกแต่งหรือของใช้ต่างๆ ซึ่งหากจะแบ่งตามลักษณะที่มาของเส้นใย สามารถแบ่งเป็น 2 ชนิด ดังนี้

- (1) เส้นใยธรรมชาติ ได้แก่ เส้นใยที่ได้จากพืช, เส้นใยที่ได้จากสัตว์, เส้นใยที่ได้จากแร่
- (2) เส้นใยประดิษฐ์ ได้แก่ เส้นใยประดิษฐ์จากธรรมชาติ, เส้นใยสังเคราะห์

ผ้าที่นิยมใช้กันทั่วไปนั้นมีหลายชนิด เช่น ผ้าลินิน ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าขนสัตว์ ผ้าไนลอน เป็นต้น ปัจจุบันนิยมนำมาดัดเย็บเป็นเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ และในการประดับตกแต่งต่างๆ เมื่อมีการดัดเย็บผ้าแล้ว ก็จะมีส่วนที่เหลือใช้ นั่นคือ “เศษผ้า” ซึ่งเศษผ้านั้นจัดเป็นประเภทวัสดุเหลือใช้ เมื่อกลายเป็นเศษผ้าแล้ว ทำให้คุณประโยชน์ลดลง เศษผ้าที่เหลือใช้มีแหล่งที่มาจากหลายแห่ง เช่น โรงงานอุตสาหกรรมดัดเย็บเสื้อผ้าต่างๆ ร้านค้าดัดเย็บ และในครัวเรือน เป็นต้น ซึ่งปริมาณเศษผ้าที่เหลือแต่ละที่จะแตกต่างกันไปตามปริมาณของยอดการผลิต นอกจากนี้เศษผ่ายังมีหลายประเภท มีความสวยงาม ขนาด สีล้น และคุณสมบัติที่แตกต่างกันด้วย ปัจจัยเหล่านี้จึงทำให้เศษผ้าบางประเภทจึงมีการซื้อขายในราคาสูง บางประเภทก็เป็นการเหลือทิ้งไม่ได้ใช้ประโยชน์ เพราะเศษผ้าบางชิ้นมีขนาดเล็กมากใช้ประโยชน์ได้น้อยหรือไม่ได้เลย และในบางประเภทก็สามารถนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ได้

ในปัจจุบันได้มีการพัฒนานำเศษผ้ามาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆบ้าง จากการศึกษาการใช้เศษผ้าในเขตอีสานใต้พบว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าเป็นผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดขึ้นอยู่กับพื้นที่แต่ละชุมชนด้วย เช่น การนำเศษผ้าจากโรงงานมาทอเป็นพรมเช็ดเท้าที่อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ หรือนำเศษผ้าไหมมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ที่อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา และการนำเศษผ้าฝ้าย ผ้าไหมมาทำเป็นผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า กระเป๋า หมวก ที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น ซึ่งการนำเศษผ้ามาทำผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทยานั้นต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่างด้วย เช่น คุณสมบัติของผ้าบางประเภทก็ไม่เหมาะที่จะนำมาทำผลิตภัณฑ์ และเศษผ้าไม่สามารถที่จะกำหนดขนาด สีล้น ได้แน่นอน ขึ้นอยู่กับแหล่งผลิตที่จะเหลือใช้

จากการสำรวจพื้นที่ในเขตอีสานใต้พบว่า จังหวัดอุบลมีการผลิตและจำหน่ายผ้าไหม และฝ้ายเป็นจำนวนมากแต่เนื่องจากผ้าไหมมีราคาแพงและเศษผ้าที่เหลือยังคงมีราคาแพงและผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้บ้าง ต่างจากเศษผ้าฝ้ายที่มีราคาถูกและเหลือทิ้งเป็นจำนวนมาก มีทั้งนำไปใช้และไม่ได้ใช้ประโยชน์ ดังนั้นผู้วิจัยพบว่าการศึกษาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยเศษผ้าเพื่อเพิ่มโอกาสพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับชุมชนอีสานใต้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและชุมชนต่างๆได้ จากการศึกษาการใช้เศษผ้าฝ้ายจังหวัดอุบลราชธานีนั้น ได้พบปัญหาหลักๆ คือ (1) ทางด้านการผลิต ในส่วนของจำนวนปริมาณ ขนาด สีล้น ของเศษผ้าที่ไม่แน่นอน แรงงาน เงินทุน (2) ทางการตลาด ช่องทางการจำหน่าย หน่วยงานสนับสนุน การประชาสัมพันธ์และนักพัฒนาที่จะเข้ามาช่วยเหลือ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ และกำลังการผลิตของชุมชนด้วย ในกระบวนการออกแบบอาจมีการผสมผสานวัสดุท้องถิ่น นำเศษผ้าหลายๆ ประเภทมาผสมผสานเข้าด้วยกัน หรือนำเทคนิคการแปรรูปสร้างเทคนิคใหม่เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการจากเศษผ้าในจังหวัดอุบลราชธานีโดยเป็นอีกทางเลือกใหม่กับชุมชน เป็นการเพิ่มรายได้ สร้างงาน

สร้างโอกาสในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น เพิ่มช่องทางการตลาด สร้างความสามัคคีในชุมชน เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือ อีกทั้งลดปัญหา การว่างงานอันเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของสมาชิกชุมชนในภาคพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัสดุ เทคนิค และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปจากเศษผ้า
2. เพื่อหาแนวทางในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าที่เหมาะสมกับ กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า
3. เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

การศึกษาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยเศษผ้าเพื่อเพิ่มโอกาสพัฒนาผลิตภัณฑ์ สำหรับชุมชนอีสานใต้ครั้งนี้ เป็นการศึกษาในเชิงพัฒนา เพื่อเพิ่มโอกาสช่องทางการตลาด และเป็นอีกทางเลือกสำหรับผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ด้วยเศษผ้า

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ การแปรรูปจากเศษผ้า ทั้งกรรมวิธีการผลิต จำนวนปริมาณ ขนาดสัดส่วน สีล้น คุณสมบัติ และผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า จากแหล่งข้อมูลในพื้นที่ 5 จังหวัดในพื้นที่อีสานใต้ คือ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานีโดยนำผลการศึกษาดังกล่าวมารวบรวมและวิเคราะห์ รวมถึงศึกษาควบคู่กับแหล่งงานอื่นๆ ในท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ในงานออกแบบ ผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการทางการตลาดในปัจจุบัน ดังนั้น ขอบเขตการศึกษาในการวิจัยจึงกำหนดได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่ทำการวิจัย

1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ศึกษาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า ประเภท จำนวนปริมาณ ขนาดสัดส่วน สีล้น คุณสมบัติ และราคาของเศษผ้าที่นำมาผลิต

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าที่ เหมาะสมกับกลุ่มผู้ผลิตจากเศษผ้าเพื่อเพิ่มโอกาสพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับชุมชนอีสานใต้ กรณีเศษผ้าฝ่าย จังหวัดอุบลราชธานี

2 . ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

2.1 กลุ่มที่ 1 ประชากรกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าในพื้นที่อีสานใต้ ได้แก่ 5 จังหวัด คือ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างคือ กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าในจังหวัดอุบลราชธานีที่เป็นผู้ประกอบการ (SME) ซึ่งได้การ สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2.2 กลุ่มที่ 2 ประชากรที่สนใจผลิตภัณฑ์ (ผู้หญิงวัยทำงานอายุ 22-35)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าโดยการรวบรวมข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มผู้ผลิตในเขตอีสานใต้
2. ศึกษาข้อมูล ปริมาณ ชนิด ขนาดเศษผ้าจากแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าในเขตอีสานใต้
3. รวบรวมข้อมูลเศษผ้า จากเอกสาร การลงพื้นที่ การสัมภาษณ์
4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจำแนกวิธีการแปรรูปเศษผ้า
5. ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหา และออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยให้กลุ่มเป้าหมายเป็นตัวตั้งในตัวผลิตภัณฑ์
6. สรุปผลการศึกษา นำสู่กระบวนการทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมถึงการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบ
7. ทดลองและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ต้นแบบกับกลุ่มเป้าหมาย
8. รายงานผลการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ศึกษาวัสดุ เทคนิค และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปจากเศษผ้า
2. เพิ่มแนวทางในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า
3. ออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า

นิยามศัพท์เฉพาะ

เศษผ้า หมายถึง เศษผ้าที่เหลือใช้จากการตัดเย็บจากโรงงานเสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าต่างๆ จากร้านค้าตัดเย็บ และครัวเรือน

อีสานใต้ หมายถึง พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี

เส้นใยธรรมชาติ (Natural fibers)

- (1) เส้นใยพืช เช่น ฝ้าย ลินิน ปอ งามี ป่าน หนุ่น
- (2) เส้นใยสัตว์ เช่น ขนสัตว์ (wool) ไหม (silk) ผม (hair)
- (3) แร่ เช่น แร่ใยหิน (asbestos)

เส้นใยประดิษฐ์ (Man-made fibers)

- (1) ประดิษฐ์จากธรรมชาติ เช่น เรยอน อะซิเตด ไตรอะซิเตด
- (2) เส้นใยสังเคราะห์ เช่น โอลีฟินส์ โพลีเอสเตอร์ โพลีเอทิลีน ไนลอน

แรงแและเหล็ก เช่น โลหะ แก้ว เซรามิก กราไฟต์

การซ้อนทับ ความหมาย พื้นที่ผิวของผ้าต้องสัมผัสกันทั้งหมด โดยมีน้ำหนักที่ทับกันเกิดขึ้น

การเรียงต่อ ความหมาย จัดให้เป็นแถวหรือเป็นลำดับ โดยการเรียงจะเกิดช่องว่างแล้วแต่การเรียงกันของผ้า

การถัก ความหมาย การนำผ้าที่มีลักษณะเป็นเส้น ไขว้สอดประสานกันให้เป็นลวดลายต่างๆ หรือให้เป็นเส้นและเป็นพื้นให้ติดต่อกัน

การทอ ความหมาย พุ่งเส้นด้ายหรือเส้นไหมเป็นต้น ให้ขัดกับเส้นยืนในเครื่องทอ เช่น ทอผ้า ทอไหม ทอกระสอบ ทอเสื่อ

การทำเป็นเส้น ความหมาย การนำผ้าที่มีความหนาหรือความยาวมาย่อยให้เป็นเส้น

การปะ ความหมาย การนำผ้ามาปิดทับส่วนที่ชำรุดเป็นช่องเป็นรู หรือปะเพื่อการตกแต่ง

การผูก ความหมาย เอาผ้าสอดคล้องกันให้เกิดเป็นเงื่อน เพื่อทำให้มันหรือติดต่อกันในตัวหรือกับสิ่งอื่น เช่น ผูกเชือก ผูกหลอด ผูกโบ

การพัน ความหมาย วนรอบด้วยสิ่งที่เป็นเส้นสายหรือสิ่งที่มีลักษณะเช่นนั้น รัดโดยรอบเกี่ยวกันไปมา

การพับ ความหมาย การนำผ้ามาพับให้เกิดรูปทรงใหม่โดยลักษณะรูปทรงที่เกิดขึ้นจะเป็นมุมเป็นเหลี่ยม

การม้วน ความหมาย หมุนพันเข้าไปให้มีลักษณะกลมอย่างรูปทรงกลม ทรงรี หรือทรงกระบอก

การยัดไส้ ความหมาย ใช้เศษผ้าเป็นสิ่งบรรจุอยู่ข้างในสิ่งๆ หนึ่งเพื่อให้เกิดมิติขึ้นมา

การเย็บต่อ ความหมาย ทำให้ติดกันโดยใช้เข็มร้อยด้ายหรือเชือกเป็นต้นแทงขึ้นแทงลง เช่น เย็บผ้า เย็บกระสอบ

การสาน ความหมาย ขัดกันให้เป็นผืน หรือทำขึ้นเป็นวัตถุมีรูปร่างต่างๆ

การอัด ความหมาย ทำให้แน่น

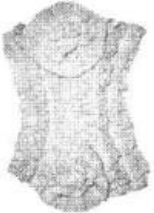
การจับจีบ ความหมาย พับกลับไปกลับมาหรือทำให้แน่นเป็นกลีบเป็นรอย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. จากการสำรวจข้อมูลเศษผ้าและผลิตภัณฑ์ในชุมชนอีสานใต้ พบว่า ในชุมชนมีการใช้เส้นใยหลักๆ อยู่ 2 ประเภทคือ ไหมและฝ้าย แต่เนื่องจากผ้าไหมมีราคาสูง เมื่อนำมาตัดเย็บผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยเหลือทิ้ง ต่างจากผ้าฝ้าย คือ บางชุมชนเหลือทิ้งเป็นจำนวนมาก และบางชุมชนมีการนำมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แต่ไม่ค่อยได้ราคา จึงไม่ค่อยคุ้มค่ากับการผลิต และการสำรวจผลิตภัณฑ์ในชุมชนอีสานใต้โดยการสุ่มพื้นที่แบบเจาะจงใน 5 จังหวัดอีสานใต้ คือ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ผู้วิจัยจึงนำเศษผ้าฝ้ายเป็นกรณีศึกษาในงานวิจัย

2. ผลการศึกษาเทคนิคและกระบวนการที่ศึกษาการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้า

ตารางที่ 1 แสดงภาพการทดลองเทคนิคต่างๆ ที่ใช้กับเศษผ้าที่มีลักษณะเป็นเส้นหนายาว เส้นเล็กยาว และเศษเล็กๆ กับคุณสมบัติ ข้อดี ข้อเสีย

เทคนิค	คุณสมบัติ	ข้อดี	ข้อเสีย
 จับจีบ	มีความยืดหยุ่น	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม ใช้เวลาในการแปรรูปน้อย วิธีการไม่ซับซ้อน	ไม่ควรรีดทับเพราะผ้าจะแบน และเป็นรอยไม่สวยงาม

ตารางที่ 1 แสดงภาพการทดลองเทคนิคต่างๆ ที่ใช้กับเศษผ้าที่มีลักษณะเป็นเส้นหนายาว เส้นเล็กยาว และเศษเล็กๆ กับคุณสมบัติ ข้อดี ข้อเสีย (ต่อ)

เทคนิค	คุณสมบัติ	ข้อดี	ข้อเสีย
 <p>ซ้อนทับ</p>	หนาแน่น ประหยัดพื้นที่	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม ใช้เวลาในการแปรรูปน้อย วิธีการไม่ซับซ้อน	ต้องใช้ผ้าเป็นจำนวนมาก กรณีใช้ผ้าในบริเวณเดียวกัน หลายชั้น
 <p>ถัก</p>	เส้นหนาไม่ขาดง่าย มีความยืดหยุ่น	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม ความแข็งแรง	ใช้เวลานาน
 <p>ทอ</p>	เป็นผืน หนาแน่น	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม มีความละเอียด สามารถนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์ได้	ใช้เวลานาน
 <p>ทำเป็นเส้น</p>	เป็นผืน หนาแน่น	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม มีความละเอียด สามารถนำไปตัดเย็บ เป็นผลิตภัณฑ์ได้	ใช้เวลานาน

ตารางที่ 1 แสดงภาพการทดลองเทคนิคต่างๆ ที่ใช้กับเศษผ้าที่มีลักษณะเป็นเส้นหนายาว เส้นเล็กยาว และเศษเล็กๆ กับคุณสมบัติ ข้อดี ข้อเสีย (ต่อ)

เทคนิค	คุณสมบัติ	ข้อดี	ข้อเสีย
 <p>ปะ</p>	ปกปิด	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม วิธีการไม่ซับซ้อน	ถ้าปะไม่ดีอาจทำให้ผ้าดูเป็น ของเก่าได้และงานจะดูไม่เรียบ
 <p>ผูกมัด</p>	แข็งแรง ไม่ขาดง่าย	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม ใช้เวลาในการแปรรูป น้อย วิธีการไม่ซับซ้อน	เป็นปมแข็งใช้เวลานาน
 <p>พัน</p>	เคลื่อนไหวตามวัสดุ ที่นำไปพันได้อย่าง อิสระ	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม ใช้เวลาในการแปรรูป น้อย วิธีการไม่ซับซ้อน	ต้องใช้ร่วมกับวัสดุอื่น
 <p>พับ</p>	เกิดรอย ลดพื้นที่ใน การใช้งาน	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม ใช้เวลาในการแปรรูป น้อย	เหมาะกับผ้าที่มีความหนาเพื่อ ความทรงตัวของผ้า ใช้เวลานาน
 <p>ม้วน</p>	มีความยืดหยุ่น อ่อนนุ่ม	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม	ทำความสะอาดยาก

ตารางที่ 1 แสดงภาพการทดลองเทคนิคต่างๆ ที่ใช้กับเศษผ้าที่มีลักษณะเป็นเส้นหนายาว เส้นเล็กยาว และเศษเล็กๆ กับคุณสมบัติ ข้อดี ข้อเสีย (ต่อ)

เทคนิค	คุณสมบัติ	ข้อดี	ข้อเสีย
 <p>ยัดไส้</p>	หนาแน่น, แข็ง, หนัก, อมน้ำ	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม	พื้นผิวที่ถูกยัดจะไม่เรียบเนียน เมื่อนำไปยัดและอยู่รวมกันมากๆ จะมีความหนัก และอมน้ำ
 <p>เย็บต่อ</p>	ต่อผ้าเป็นรูปทรงหรือ ขนาดเท่าใดก็ได้	ใช้พื้นที่ของผ้าได้เต็มที่ ใช้เวลาในการแปรรูป น้อย วิธีการไม่ซับซ้อน	ต้องเลือกเศษผ้าที่มีขนาด พอเหมาะที่จะเย็บได้
 <p>เรียงต่อ</p>	เป็นระเบียบ	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม	ใช้ผ้ามาก
 <p>สาน</p>	แข็งแรง หนาแน่น	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม	ใช้เวลานาน เศษผ้าต้องมีขนาดความยาว เท่ากัน
	แข็งแรง หนาแน่น หนัก	เกิดพื้นผิวที่สวยงาม	ใช้เวลานาน หนัก

จากการทดลองพบว่าเทคนิคการแปรรูปนั้นสามารถทำได้หลากหลายวิธี ให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงวิธีการแปรรูปและปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เลือกนำเทคนิคที่เหมาะสมมาใช้กับชิ้นงาน

3. แนวทางการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ที่ผู้ประกอบการมีจำหน่าย แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ เครื่องแต่งกาย ที่ระลึก ตกแต่งบ้าน ซึ่งแต่ละที่อาจจะจะมีหรือไม่มีผลิตภัณฑ์ครบทุกประเภท

ตารางสรุปแบบสัมภาษณ์ผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่าย ต้องการพัฒนาและทดลองจำหน่ายของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าในชุมชนอีสานใต้					
ชื่อจังหวัด	รายละเอียด	ผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่าย			ผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา และทดลองจำหน่าย
		เครื่องแต่งกาย	ที่ระลึก	ตกแต่งบ้าน	
นครราชสีมา	-วัดทองโพนไทย อำเภอปักธงชัย	✓	✓	—	เครื่องแต่งกาย
	-นาขจันทร อำเภอปักธงชัย	✓	✓	✓	
	-วัดโพนไทย อำเภอปักธงชัย	✓	✓	✓	
บุรีรัมย์	-ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอนาโพธิ์	—	✓	—	
	-กลุ่มทอพรหมเชิดตำบลบ้านพระครู	—	—	✓	
สุรินทร์	-กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมบ้านท่าสว่าง	✓	✓	—	
ศรีสะเกษ	-ร้านประสิทธิ์สมัย อำเภอเมือง	✓	✓	✓	
อุบลราชธานี	-แถมบ้าน อำเภอเมือง	✓	✓	—	
	-กลุ่มหัตถกรรมบ้านปะอาว	✓	✓	✓	
	-นายนิ อำเภอเมือง	✓	✓	—	
	-สมคิดบ้าน อำเภอเดชอุดม	—	✓	✓	
	-บ้าน อำเภอเมือง	✓	✓	—	
	-คันเทียบโพนไทย อำเภอเมือง	✓	—	—	
	-วาลนชัย อำเภอเมือง	✓	—	—	
	-อุบลชัยเขต อำเภอเมือง	✓	—	—	
รวม		8	2	5	

รูปที่ 1 แสดงภาพตารางสรุปแบบสัมภาษณ์ผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่าย ต้องการพัฒนาและทดลองจำหน่ายของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าในชุมชนอีสานใต้

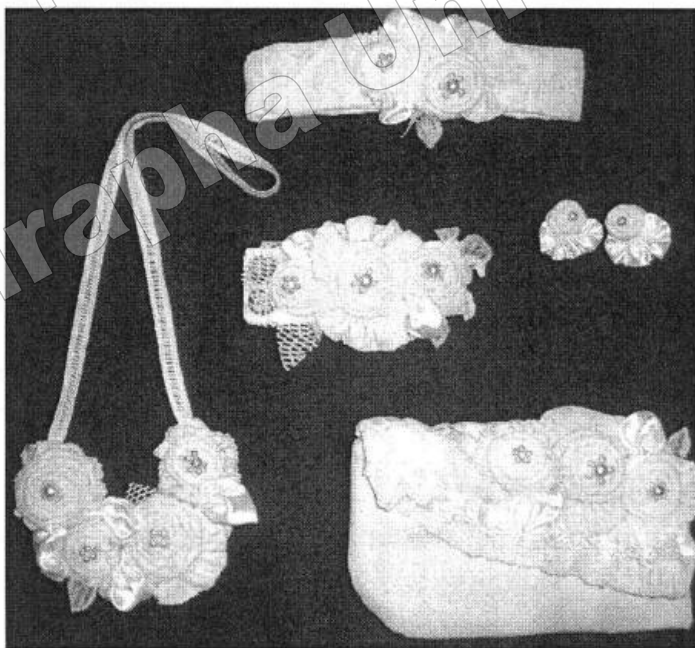
แบบสัมภาษณ์ผลิตภัณฑ์ที่ผู้ประกอบการต้องการพัฒนาและทดลองจำหน่ายประเภทเครื่องแต่งกาย แบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภทคือ ประเภทเสื้อผ้า ประเภทตกแต่งร่างกาย เพื่อให้ผู้วิจัยจะได้เน้นผลิตภัณฑ์หลักและรองในงานวิจัย โดยผู้ประกอบการร้านค้าได้ให้ความคิดเห็นต่างๆเพื่อเป็นข้อมูล

ตารางสรุปแบบสัมภาษณ์ผลิตภัณฑ์ เพื่อการพัฒนาและทดลองจำหน่ายของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าในชุมชนอีสานใต้			
ปีงบประมาณ	รายละเอียด	ผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนา และทดลองจำหน่าย	
		เครื่องแต่งกาย	
		เสื้อผ้า	เครื่องประดับตกแต่ง
นครราชสีมา	-นางฉันทรา อำเภอปักธงชัย		✓
	-บริษัทไทย อำเภอปักธงชัย		✓
บุรีรัมย์	-ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้านอำเภอโนนไผ่		✓
สุรินทร์	-กลุ่มอาชีพสตรีทอผ้าไหมบ้านท่าสว่าง		✓
อุบลราชธานี	-แม่บัว อำเภอเมือง	✓	✓
	-สมิตต์น้ำน้อย อำเภอเดชอุดม	✓	
	-ใบผ้าย อำเภอเมือง	✓	
	-ต้นเทียนไทย อำเภอเมือง	✓	✓
รวม		4	7

รูปที่ 2 แสดงภาพตารางสรุปแบบสัมภาษณ์ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายที่ต้องการพัฒนาและทดลองจำหน่ายของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าในชุมชนอีสานใต้

จากข้อมูลผู้วิจัยจึงเลือกให้ความสำคัญในประเภทเครื่องประกอบการแต่งร่างกายเป็นหลักเพื่อเป็นกรณีศึกษาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

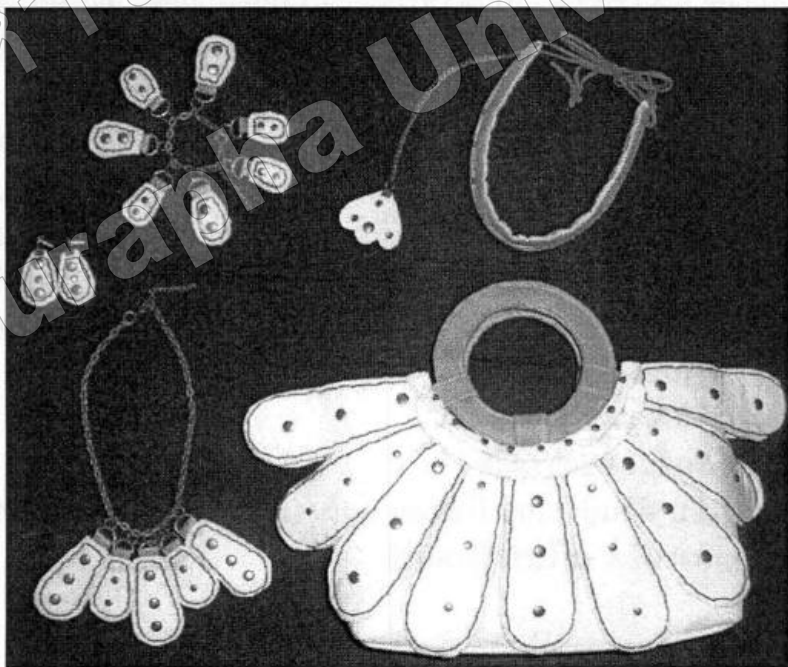
ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

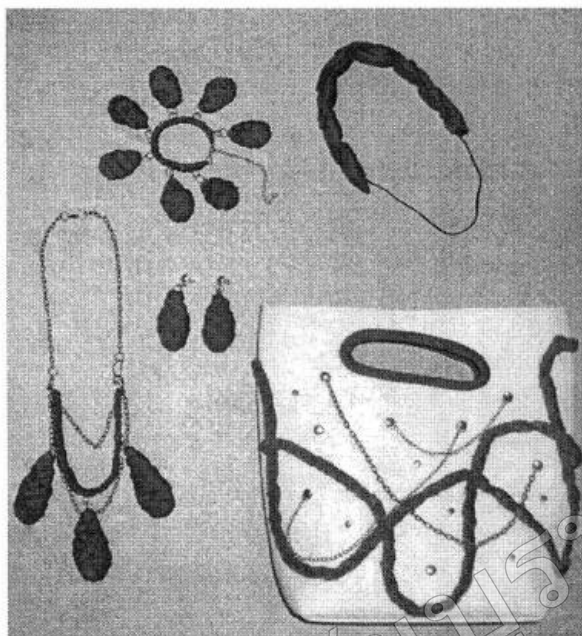
รูปที่ 3 เครื่องประกอบการแต่งกาย Sweet lady set

รูปที่ 4 เครื่องประกอบการแต่งกาย Chicky Chic set

รูปที่ 5 เครื่องประกอบการแต่งกาย Bohemian set

รูปที่ 6 เครื่องประกอบการแต่งกาย Mod style set

สรุปผลการวิจัย

จากงานวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ด้วยเศษผ้าเพื่อเพิ่มโอกาสพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับชุมชนอีสานใต้ : กรณีเศษผ้าฝ้ายจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การศึกษาเทคนิคและกระบวนการแปรรูปสามารถนำเศษผ้ามาแปรรูปได้หลากหลายวิธี และมีคุณสมบัติ ความยากง่ายแตกต่างกันดังที่ได้กล่าวมา และสามารถเป็นแนวทางให้กับกลุ่มผู้ผลิตที่ต้องการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าได้ โดยผู้วิจัยได้นำเทคนิคต่างๆ มาทดลองและออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบการแต่งกายเพื่อเป็นต้นแบบให้กับผู้ผลิตในจังหวัดอุบลราชธานี และใช้ผลการประเมินจากกลุ่มผู้ผลิตและผู้บริโภค ประกอบด้วย

1. ด้านประโยชน์ใช้สอย
2. ด้านความสวยงาม คือ
3. ด้านขั้นตอนการผลิต

ผลการประเมิน ด้านประโยชน์ใช้สอย อยู่ในระดับดีมาก ด้านความสวยงาม อยู่ในระดับดี ด้านขั้นตอนการผลิต อยู่ในระดับพอใช้

- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์. รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์ OTOP ปี2549, พฤศจิกายน 2551. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)
- ประคอง ภาสะจิตติ.ผลิตภัณฑ์จากเศษผ้าไหม.ศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน อ.นาโพธิ์ จ.บุรีรัมย์, พฤศจิกายน 2551. (สัมภาษณ์)
- บัวผัน ภูเขียว. ผลิตภัณฑ์พรมเช็ดเท้าจากเศษผ้า.บ้านพระครู อ.คูเมือง จ.บุรีรัมย์, พฤศจิกายน 2551. (สัมภาษณ์)
- ศรายุทธ บัวหอม. ร้านฉัตรทองไหมไทย.อ.ปักธงชัย จ.นครราชสีมา, พฤศจิกายน 2551. (สัมภาษณ์)
- ปราณี ตัดใจดี. กลุ่มสตรีผ้าไหมบ้านท่าสว่าง. บ้านท่าสว่าง อ.เมือง จ.สุรินทร์, พฤศจิกายน 2551. (สัมภาษณ์)
- จินตนา โอภาสนวคุณ. ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม. อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ, ธันวาคม 2551. (สัมภาษณ์)
- ทศนีย์ พรสี. กลุ่มสตรีบ้านปะอาว. อ.เมือง จ.อุบลราชธานี, ธันวาคม2551. (สัมภาษณ์)
- นวลแข ปาลิวนิช. (2542). ความรู้เรื่องผ้าและเส้นใย ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- พิพิธภัณฑ์ผ้า มหาวิทยาลัยนเรศวร. "วิวัฒนาการของผ้า". <http://www.thaitextilemuseum.com.23>. กรกฎาคม 2008.1 พฤศจิกายน 2008.
- "ชนิดของผ้า", รายงานชนิดของผ้า และวิธีการดูแลผ้า. <http://board.art2bempire.com/index.php?topic=7573.0>. 26 พฤศจิกายน,2006, 08:58:40 AM.